

UCHWAŁA
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 10 lutego 2014 r.

w sprawie wytycznych dla okręgowych komisji wyborczych, dotyczących przyjmowania
zgłoszeń i rejestracji list kandydatów na posłów do Parlamentu Europejskiego

Na podstawie art. 161 § 1 i 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112, z późn. zm.¹⁾) Państwowa Komisja Wyborcza uchwała, co następuje:

§ 1. Ustala się wytyczne dla okręgowych komisji wyborczych, dotyczące przyjmowania zgłoszeń i rejestracji list kandydatów na posłów do Parlamentu Europejskiego, stanowiące załącznik do uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

(-) Stefan J. Jaworski

---

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 26, poz. 134, Nr 94, poz. 550, Nr 102, poz. 588, Nr 134, poz. 777, Nr 147, poz. 881, Nr 149, poz. 889, Nr 171, poz. 1016 i Nr 217, poz. 1281, z 2012 r. poz. 849, 951 i 1529 oraz z 2014 r. poz. 179 i 180.

Załącznik
do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej
z dnia 10 lutego 2014 r. (poz. ...)

**WYTYCZNE DLA OKRĘGOWYCH KOMISJI WYBORCZYCH, DOTYCZĄCE
PRZYJMOWANIA ZGŁOSZEŃ I REJESTRACJI LIST KANDYDATÓW
NA POSŁÓW DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO**

Ilekroć z niniejszych wytycznych przywołane są przepisy działu III *Wybory do Sejmu* ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112, z późn. zm.), mają one odpowiednie zastosowanie w wyborach do Parlamentu Europejskiego na podstawie art. 338 tej ustawy.

I. Postanowienia ogólne

1. Okręgowa komisja wyborcza ustala na pierwszym posiedzeniu działania związane z przyjmowaniem zgłoszeń list kandydatów na posłów do Parlamentu Europejskiego (dalej „list kandydatów”), uwzględniając, że większość zgłoszeń jest dokonywana w okresie bezpośrednio poprzedzającym upływ terminu do ich dokonania. Dyżury w celu przyjmowania zgłoszeń list kandydatów komisja pełni we wszystkie dni powszednie oraz w ostatnią sobotę poprzedzającą upływ terminu zgłaszania list kandydatów. Informację o miejscu, dniach i godzinach dyżurów, a także o danych kontaktowych komisji, podaje się do publicznej wiadomości przez wywieszenie w siedzibie komisji oraz umieszczenie na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej (pkw.gov.pl) i stronie internetowej właściwego komisarza wyborczego.
2. Dokumenty związane z przyjmowaniem zgłoszeń list kandydatów oraz rejestracją list sporządzane są według wzorów określonych odrębną uchwałą Państwowej Komisji Wyborczej.
3. Przy przyjmowaniu zgłoszeń list kandydatów oraz rejestracji list okręgowa komisja wyborcza korzysta z dostarczonego przez Krajowe Biuro Wyborcze systemu

informatycznego, za pomocą którego gromadzone są dane i tworzone są dokumenty, o których mowa w pkt 2.

Komisja niezwłocznie wprowadza do systemu informatycznego informacje o zgłoszonych i zarejestrowanych listach i kandydatach z tych list.

4. W sprawach niżej wymienionych okręgowa komisja wyborcza podejmuje postanowienia w formie odrębnej uchwały:
  - 1) wezwanie do usunięcia wad zgłoszenia oraz do uzupełnienia wykazu podpisów wyborców popierających zgłoszenie (art. 215 § 3 i 5, art. 216 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy); dalej powoływane przepisy dotyczą tej ustawy);
  - 2) odmowa rejestracji listy kandydatów bądź poszczególnych kandydatów z tej listy (art. 215 § 3-5, art. 216 § 2, art. 217 § 2);
  - 3) skreślenie kandydata z zarejestrowanej listy kandydatów (art. 346 § 1);
  - 4) uzupełnienie zarejestrowanej listy kandydatów (art. 346 § 2);
  - 5) unieważnienie rejestracji listy kandydatów (art. 222 § 4, art. 346 § 3).

Postanowienia w tych sprawach wymagają uzasadnienia, a gdy przysługuje od nich środek prawny — także zamieszczenia stosownego pouczenia. Niezwłocznie po podjęciu postanowienia okręgowa komisja wyborcza przekazuje je osobie zgłaszającej listę i Państwowej Komisji Wyborczej.

II. Przyjmowanie zgłoszeń list kandydatów

1. Okręgowa komisja wyborcza, wykonując czynności związane z przyjmowaniem zgłoszeń list kandydatów, powinna mieć na uwadze, że:
  - 1) prawo do zgłoszenia list kandydatów mają tylko te komitety wyborcze, które uzyskały od Państwowej Komisji Wyborczej uchwałę w sprawie przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego (art. 98). Bieżąca informacja o tych komitetach jest dostępna na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej oraz w systemie informatycznym, o którym mowa w pkt I.3. Zbędne jest zatem żądanie od zgłaszającego przedkładania komisji uchwały Państwowej

Komisji Wyborczej w tej sprawie;

2) komitet wyborczy może zgłosić w okręgu wyborczym tylko jedną listę kandydatów, liczba zaś kandydatów na liście nie może być mniejsza niż 5 i większa niż 10. Ponadto na liście kandydatów:

a) liczba kandydatów — kobiet nie może być mniejsza niż 35% liczby wszystkich kandydatów na liście,

b) liczba kandydatów — mężczyzn nie może być mniejsza niż 35% liczby wszystkich kandydatów na liście.

Jeżeli w wyniku obliczeń okaże się, że 35% liczby wszystkich kandydatów na liście jest liczbą ułamkową, wówczas należy dokonać zaokrąglenia w górę.

Przykładowo jeżeli na liście zgłoszono np. 9 kandydatów, wówczas 35% liczby wszystkich kandydatów stanowi 3,15. Dlatego też liczba kandydatów — kobiet zgłaszanych na takiej liście nie może być mniejsza niż 4 i liczba kandydatów — mężczyzn nie może być mniejsza niż 4 (art. 208 § 1, art. 211 § 3, art. 342);

3) kandydat na posła do Parlamentu Europejskiego może być zgłoszony tylko w jednym okręgu i tylko z jednej listy kandydatów (art. 208 § 2);

4) kandydatem na posła w wyborach do Parlamentu Europejskiego może być osoba (obywatel polski i obywatel Unii Europejskiej niebędący obywatelem polskim) mająca prawo wybierania w tych wyborach i która:

a) najpóźniej w dniu głosowania kończy 21 lat,

b) od co najmniej 5 lat stale zamieszkuje w Rzeczypospolitej Polskiej lub na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej (art. 11 § 1 pkt 4)

5) nie może być kandydatem na posła do Parlamentu Europejskiego osoba:

a) pozbawiona praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu,

b) pozbawiona praw wyborczych prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu,

c) ubezwłasnowolniona prawomocnym orzeczeniem sądu,

d) skazana prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne

przestępstwo skarbowe,

- e) wobec której wydano prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające utratę prawa wybieralności, o którym mowa w art. 21a ust. 2a ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2013 r. poz. 1388).

Kandydatem na posła do Parlamentu Europejskiego nie może być również obywatel Unii Europejskiej niebędący obywatelem polskim, pozbawiony prawa wybieralności w państwie członkowskim Unii Europejskiej, którego jest obywatelem;

- 6) lista kandydatów musi być poparta podpisami co najmniej 10 000 wyborców stale zamieszkałych w danym okręgu wyborczym (art. 343) albo do zgłoszenia dołączone jest zaświadczenie Państwowej Komisji Wyborczej o uprawnieniu danego komitetu do zgłaszania list bez poparcia podpisami wyborców (art. 210 § 2 i 3).
2. Zgłoszenie, na piśmie, listy kandydatów powinno być doręczone okręgowej komisji wyborczej osobiście przez pełnomocnika wyborczego komitetu lub osobę przez niego upoważnioną, najpóźniej do godz. 24⁰⁰ w dniu, w którym upływa termin dokonywania zgłoszeń (art. 211 § 1 i 4).

Przyjmowanie dokumentów zgłoszenia okręgowa komisja wyborcza może powierzyć utworzonym w tym celu zespołom. W skład zespołu powinien wchodzić co najmniej jeden członek komisji. Do zespołu mogą zostać powołani członkowie rejonowych komisji wyborczych z obszaru właściwości danej okręgowej komisji wyborczej oraz pracownicy delegatury Krajowego Biura Wyborczego obsługującej komisję, a także pracownicy delegatur Krajowego Biura Wyborczego obsługujących rejonowe komisje wyborcze na obszarze właściwości danej okręgowej komisji wyborczej. Przyjmujący zgłoszenie sprawdzają w obecności zgłaszającego czy zostało ono złożone przez uprawnioną osobę i czy spełnia warunki określone w art. 211 § 3 oraz art. 212, a także art. 342 i art. 344 § 1, numerują i opatrują pieczęcią okręgowej

komisji wyborczej arkusze wykazu podpisów, a następnie wydają potwierdzenie zgłoszenia listy kandydatów. Potwierdzenie musi zostać wypełnione w całości, a w szczególności musi zostać wskazana data i orientacyjna godzina rozpoczęcia sprawdzania wykazu podpisów. Potwierdzenie podpisuje członek okręgowej komisji wyborczej.

3. Po przyjęciu zgłoszenia niedopuszczalne jest dokonywanie jakichkolwiek zmian na liście kandydatów (art. 344 § 2).
4. Niezwłocznie po przyjęciu zgłoszenia okręgowa komisja wyborcza bada je w regulaminowym składzie i ustala, czy zgłoszenie spełnia ustawowe wymagania. Wykonywanie czynności technicznych związanych z badaniem zgłoszenia, a w szczególności ze sprawdzaniem wykazów podpisów, komisja może powierzyć osobom, o których mowa w pkt 2 zdanie czwarte. Odroczenie badania jest dopuszczalne wyłącznie w przypadku, gdy z uwagi na dużą liczbę zgłoszeń list kandydatów komisja nie ma możliwości niezwłocznego przystąpienia do badania. Jednakże w takim przypadku badanie zgłoszenia i rozstrzygnięcie w jego sprawie powinno nastąpić nie później niż 3 dnia po przyjęciu zgłoszenia.

Obowiązkowymi elementami zgłoszenia są:

- 1) nazwa i adres komitetu wyborczego, numer okręgu, w którym zgłaszana jest lista kandydatów, oraz nazwisko i adres pełnomocnika wyborczego komitetu, a gdy zgłoszenia dokonuje osoba upoważniona przez pełnomocnika — również udzielone jej upoważnienie, zawierające dane określone w art. 211 § 4. Upoważnienie powinno być opatrzone datą wystawienia i podpisem pełnomocnika;
- 2) dane zgłoszonych kandydatów: ich nazwiska, wszystkie imiona (zgodnie z danymi zawartymi w ewidencji ludności), zawód i miejsce zamieszkania (miejscowość) oraz oznaczenie kandydata nazwą lub skrótem nazwy partii, której jest on członkiem (oznaczenie nie może przekraczać 45 znaków drukarskich, wliczając spacje), albo oznaczenie, że nie należy do partii politycznej. Brak w zgłoszeniu informacji o przynależności kandydata do partii politycznej, bez wyraźnego wskazania, że nie jest on członkiem żadnej partii, należy traktować jako

nieudzielenie informacji w tym zakresie, co stanowi wadę zgłoszenia. Gdyby przy nazwisku kandydata była wskazana przynależność do więcej niż jednej partii, oznaczenie jego przynależności wskazuje zgłaszający.

Zgłaszający może wnosić również o umieszczenie przy nazwisku kandydata niebędącego członkiem partii politycznej oznaczenia, że jest on popierany przez partię polityczną, wskazując nazwę bądź skrót nazwy tej partii. Wniosek w tej sprawie może być złożony tylko wraz ze zgłoszeniem. Fakt udzielenia poparcia powinien być potwierdzony na piśmie przez właściwy statutowy organ danej partii. Potwierdzenia może dokonać również terenowy organ statutowy partii, jeśli jest do tego uprawniony na podstawie statutu partii lub otrzymał pisemne upoważnienie od właściwego organu statutowego. Kandydat może być oznaczony nazwą lub skrótem nazwy tylko jednej partii; oznaczenie nie może przekraczać 45 znaków drukarskich, wliczając spacje (art. 212 § 1-3);

- 3) wskazanie oznaczenia listy kandydatów na urzędowych obwieszczeniach i kartach do głosowania. Jeżeli zgłaszający nie wskaże sposobu oznaczenia, okręgowa komisja wyborcza oznacza listę kandydatów pełną nazwą komitetu wyborczego. Oznaczeniem jest nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego w takim brzmieniu, jakie wynika z uchwały Państwowej Komisji Wyborczej w sprawie przyjęcia zawiadomienia. Jeżeli w uchwale w sprawie przyjęcia zawiadomienia nie ma skrótu nazwy komitetu, okręgowa komisja wyborcza nie uwzględnia wniosku o oznaczenie listy kandydatów skrótem nazwy tego komitetu. Oznaczenie nie może przekraczać 45 znaków drukarskich, wliczając spacje (art. 212 § 4).

Do zgłoszenia muszą być załączone wymienione poniżej dokumenty:

- a) wykaz co najmniej 10 000 podpisów wyborców, stale zamieszkałych w tym okręgu wyborczym, w którym dana lista jest zgłaszana, popierających zgłoszenie listy kandydatów wraz z oświadczeniem o liczbie złożonych podpisów albo zaświadczenie Państwowej Komisji Wyborczej o uprawnieniu komitetu wyborczego do zgłaszania list bez poparcia podpisami wyborców (art. 212 § 5 pkt 1 i art. 343).

Sprawdzając prawidłowość złożenia wymaganej liczby podpisów, komisja zwraca uwagę, czy każda strona wykazu odpowiada ustawowym wymogom (art. 209 § 2 i 3). Jeśli strona z wymaganymi danymi zespolona będzie ze stroną bez tych danych, podpisy od miejsca zespolenia traktuje się jako złożone wadliwie. Jeżeli wykaz sporządzono na kartach dwustronnych, pierwsza strona takiej karty musi odpowiadać wymogom ustawowym, natomiast druga może zawierać wyłącznie dane i podpisy wyborców udzielających poparcia zgłoszeniu listy. Strony wykazu powinny być złożone w oryginale. Wypełnione strony wykazu będące kopiami traktuje się jako wadliwe. Czytelnie wpisane powinny być wszystkie dane wyborcy udzielającego poparcia objęte wykazem: nazwisko, imię, adres zamieszkania (miejscowość, ulica, numer domu i numer mieszkania, a w miejscowościach, w których nie ma ulic - numer domu (posesji) i numer lokalu lub tylko numer domu w przypadku braku odrębnie numerowanych lokali), numer PESEL oraz własnoręczny jego podpis. Nie jest wymagane podawanie kodu pocztowego. Za prawidłowo udzielone poparcie uznaje się, gdy zamiast wskazania pełnego brzmienia nazwy miejscowości w rubryce „Adres zamieszkania” popierający posłuży się powszechnie używanym i jednoznacznie rozumianym skrótem tej nazwy, a inne dane dotyczące adresu zamieszkania (nazwa ulicy, numer domu, numer lokalu) zostały podane zgodnie z wymaganiami. Za prawidłowo udzielone poparcie należy uznać również takie, w którym zamiast dokładnego podania adresu zamieszkania w rubryce na to przeznaczonej postawiono znak odnośnika do adresu wskazanego w pozycji bezpośrednio wyżej umieszczonej w wykazie podpisów, pod warunkiem, że osoby umieszczone w tych pozycjach zamieszkują pod tym samym adresem. Sprawdzanie wykazu podpisów musi być wykonywane w taki sposób, aby, w razie potrzeby, możliwe było sporządzenie zestawienia wszystkich wad podpisów ze wskazaniem stron i pozycji na danej stronie wykazu, pod którą znajduje się wadliwy podpis wraz ze wskazaniem wady ustalonej dla tej pozycji. Zbiorcze ustalenia dotyczące weryfikacji wykazu podpisów podaje się

w protokole wewnętrznym badania wykazu obejmującym: ogółem liczbę osób, które złożyły podpisy, liczbę podpisów złożonych wadliwie z podziałem według rodzaju wad i liczbę wyborców, którzy prawidłowo udzielili poparcia,

- b) pisemna zgoda każdego kandydata na kandydowanie w danych wyborach z danej listy kandydatów, tj. wskazanie numeru okręgu wyborczego, w którym będzie kandydował, oraz nazwy komitetu wyborczego, który będzie zgłaszał jego kandydaturę. Zgoda na kandydowanie powinna zawierać dane, o których mowa w art. 212 § 5 pkt 2, z tym, że w przypadku obywatela Unii Europejskiej niebędącego obywatelem polskim w miejsce numeru PESEL powinien być podany numer paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość. Ponadto w przypadku obywatela Unii Europejskiej niebędącego obywatelem polskim do zgody na kandydowanie muszą być dołączone:

- oświadczenie stwierdzające, że nie kandyduje w wyborach do Parlamentu Europejskiego w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej,
- oświadczenie stwierdzające, że nie został pozbawiony, na mocy orzeczenia sądu lub decyzji administracyjnej podlegającej zaskarżeniu, prawa do kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w państwie członkowskim Unii Europejskiej jego pochodzenia,
- informacja o ostatnim adresie zamieszkania w państwie członkowskim Unii Europejskiej jego pochodzenia.

Dołączane do zgłoszenia dokumenty sporządzone w języku obcym muszą zostać złożone wraz z tłumaczeniem na język polski sporządzonym przez tłumacza przysięgłego (art. 7).

- c) oświadczenie każdego kandydata — obywatela polskiego urodzonego do dnia 31 lipca 1972 r. (art. 212 § 5 pkt 3), złożone według wzoru stanowiącego załącznik nr 1a do ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów. Jeżeli kandydat, w związku z pełnieniem lub ubieganiem się o pełnienie funkcji publicznej określonej w powołanej ustawie, wcześniej składał

oświadczenie, o którym wyżej mowa, składa zamiast niego informację według wzoru stanowiącego załącznik nr 2a do powołanej ustawy. Jeżeli z treści informacji wynika, że kandydat co prawda złożył oświadczenie lustracyjne, ale według wcześniej obowiązujących wzorów, złożenie takiej informacji należy traktować jako wadę zgłoszenia,

- d) pisemne oświadczenie każdego kandydata o posiadaniu prawa wybieralności (art. 212 § 5 pkt 4).
5. Niezwłocznie po przyjęciu zgłoszenia listy kandydatów okręgowa komisja wyborcza występuje do Ministra Sprawiedliwości z zapytaniem o udzielenie informacji z Krajowego Rejestru Karnego o kandydatach z tej listy (art. 214). Do przygotowania wystąpienia komisja może korzystać z systemu informatycznego, o którym mowa w pkt I.3.
  6. W przypadku zgłoszenia kandydata — obywatela Unii Europejskiej niebędącego obywatelem polskim, niezwłocznie po przyjęciu zgłoszenia listy kandydatów okręgowa komisja wyborcza występuje do Ministra Spraw Wewnętrznych z zapytaniem o udzielenie informacji w sprawie oświadczenia stwierdzającego, że kandydat nie został pozbawiony prawa do kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w państwie członkowskim Unii Europejskiej jego pochodzenia. Do przygotowania wystąpienia komisja może korzystać z systemu informatycznego, o którym mowa w pkt I.3.

III. Rejestracja list kandydatów

1. Po ustaleniu prawidłowości dokumentów zgłoszenia i wymaganego poparcia wyborców wyrażonego w wykazie podpisów, okręgowa komisja wyborcza postanawia o zarejestrowaniu listy kandydatów. W razie stwierdzenia wad dokumentów lub braku wymaganego poparcia wyborców komisja postanawia o wezwaniu do usunięcia wad zgłoszenia lub uzupełnienia wykazu podpisów bądź też o odmowie rejestracji listy kandydatów (art. 215 § 3-5, art. 216, art. 217 § 2, art. 345 § 1). W przypadku odmowy rejestracji listy kandydatów okręgowa komisja

wyborcza, po bezskutecznym upływie terminu do wniesienia odwołania do Państwowej Komisji Wyborczej lub nieuwzględnieniu odwołania przez Państwową Komisję Wyborczą, odsyła kandydatom z tej listy złożone przez nich oświadczenia, o których mowa w art. 212 § 5 pkt 3.

2. Jeżeli dokumenty zgłoszenia i wykaz podpisów wyborców popierających zgłoszenie spełniają ustawowo określone warunki, okręgowa komisja wyborcza sporządza niezwłocznie, w trzech egzemplarzach, protokół rejestracji listy kandydatów. Jeden egzemplarz protokołu komisja doręcza zgłaszającemu, drugi, wraz z oświadczeniami i informacjami przewidzianymi w art. 212 § 5 pkt 3, przesyła niezwłocznie Państwowej Komisji Wyborczej, a trzeci pozostaje w dokumentacji komisji okręgowej. Brak odpowiedzi na zapytania, o których mowa w pkt II.5 i pkt II.6 nie wstrzymuje rejestracji listy kandydatów.
3. Okręgowa komisja wyborcza, stwierdzając wady zgłoszenia inne niż brak wymaganej liczby prawidłowo złożonych podpisów wyborców (np. niekompletne dokumenty zgłoszenia bądź błędy w tych dokumentach), wzywa osobę zgłaszającą do ich usunięcia w terminie 3 dni, a jeśli wady nie zostaną usunięte w terminie — odmawia rejestracji listy kandydatów.

Analogicznie komisja postępuje, gdy wada zgłoszenia listy kandydatów polega na niespełnieniu wymogu, o którym mowa w art. 211 § 3. Przy usuwaniu tej wady nie obowiązuje zakaz określony w pkt II.3.

W przypadku nieusunięcia wad zgłoszenia w odniesieniu do poszczególnych kandydatów zgłoszonych na liście kandydatów, a także w przypadku, gdy kandydat nie posiada prawa wybieralności, listę rejestruje się w zakresie nieobjętym wadą, a odmawia rejestracji w odniesieniu do kandydatów zgłoszonych wadliwie; jest to jednak dopuszczalne tylko wówczas, gdy liczba kandydatów pozostających na liście nie jest mniejsza niż 5. W przypadku gdy liczba prawidłowo zgłoszonych kandydatów jest mniejsza niż 5, komisja odmawia rejestracji listy w całości.

W postanowieniu o odmowie rejestracji podaje się uzasadnienie odmowy oraz pouczenie o przysługującym zgłaszającemu prawie odwołania do Państwowej

Komisji Wyborczej w terminie 3 dni od dnia doręczenia postanowienia okręgowej komisji wyborczej; postanowienie doręcza się niezwłocznie osobie zgłaszającej listę (art. 218).

4. Jeżeli liczba prawidłowo złożonych podpisów wyborców popierających zgłoszenie listy kandydatów jest mniejsza niż ustawowo wymagana, okręgowa komisja wyborcza wzywa zgłaszającego do uzupełnienia wykazu podpisów. Sposób uzupełnienia wykazu podpisów okręgowa komisja wyborcza ustala odpowiednio do charakteru stwierdzonej wady, z tym że wykaz podpisów złożony komisji wraz ze zgłoszeniem nie może być przekazany zgłaszającemu w celu uzupełnienia. Osoba zgłaszająca listę może bez wezwania komisji uzupełnić wykaz podpisów.

Uzupełnienie wykazu podpisów może być dokonane tylko do czasu upływu terminu przewidzianego do zgłoszenia list kandydatów. Jeśli ustalenia wad wykazu podpisów komisja dokonała po upływie ustawowego terminu dla przyjmowania zgłoszeń lub gdy do upływu tego terminu zgłaszający nie dokonał uzupełnienia wykazu podpisów, okręgowa komisja wyborcza odmawia rejestracji listy kandydatów. W postanowieniu o odmowie rejestracji podaje się uzasadnienie odmowy oraz pouczenie o przysługującym zgłaszającemu prawie odwołania do Państwowej Komisji Wyborczej w terminie 3 dni od dnia doręczenia postanowienia okręgowej komisji wyborczej; postanowienie doręcza się niezwłocznie osobie zgłaszającej listę (art. 216 i 218).

5. Jeśli w toku sprawdzania wykazu podpisów wyborców okręgowa komisja wyborcza poweźmie uzasadnione wątpliwości co do prawdziwości danych zawartych w wykazie bądź co do wiarygodności podpisów, dokonuje ona w terminie 3 dni sprawdzenia tych danych bądź wiarygodności podpisów, w sposób przewidziany w art. 217 § 1. Mimo że termin na dokonanie tych czynności ma charakter instrukcyjny, należy dążyć do jego dotrzymania. O wszczęciu postępowania wyjaśniającego należy niezwłocznie powiadomić osobę zgłaszającą listę kandydatów. Jeżeli w wyniku przeprowadzonego postępowania okręgowa komisja wyborcza stwierdzi, że zgłoszenie listy kandydatów nie zostało poparte ustawowo wymaganą

liczbą podpisów, komisja wykonuje czynności, o których mowa w pkt 4.

6. Okręgowa komisja wyborcza wykonuje zadania związane z rejestracją list kandydatów, mając na uwadze terminy wykonania innych czynności wyborczych, przewidziane w ustawie. Ma to szczególne znaczenie wobec zgłoszeń wniesionych bezpośrednio przed upływem terminu do ich dokonania, w odniesieniu do których postępowanie rejestracyjne, w tym ewentualne usuwanie stwierdzonych wad, odbywać się będzie po tym terminie; nie może to jednak mieć wpływu na terminowe sporządzenie przez komisję i podanie do publicznej wiadomości obwieszczeń o zarejestrowanych listach kandydatów.

IV. Numery list kandydatów i obwieszczenia o zarejestrowanych listach kandydatów

1. Po przekazaniu przez Państwową Komisję Wyborczą informacji o wylosowanych jednolitych numerach dla list kandydatów komitetów wyborczych, które zarejestrowały listy w więcej niż jednym okręgu wyborczym, okręgowa komisja wyborcza przeprowadza losowanie numerów dla list tych komitetów wyborczych, których listy zostały zarejestrowane wyłącznie w danym okręgu wyborczym.

Losowanie przeprowadza się w następujący sposób. Do identycznych pojemników tego samego koloru wkłada się kartki z nazwami komitetów wyborczych, które zarejestrowały listę kandydatów wyłącznie w danym okręgu wyborczym; pojemniki te wkłada się do jednego większego pojemnika. Do identycznych pojemników, ale o innym kolorze, wkłada się kartki z kolejnymi numerami list, począwszy od pierwszego numeru po numerze przyznanym przez Państwową Komisję Wyborczą. W przypadku braku pojemników na kartki z nazwami komitetów i numerami list, do losowania mogą zostać wykorzystane koperty. Czynności losowania dokonują wyznaczeni przez okręgową komisję wyborczą sędziowie, losujący odpowiednio: nazwy komitetów wyborczych oraz numery list. Osoby losujące każdorazowo odczytują wylosowaną nazwę komitetu wyborczego oraz wylosowany numer listy i okazują je obecnym przy losowaniu. Nazwę komitetu wyborczego i wylosowany numer listy powtarza przewodniczący okręgowej komisji

wyborczej.

O terminie i miejscu losowania zawiadamia się osoby, które dokonały zgłoszeń; nieobecność osoby zgłaszającej listę nie wstrzymuje losowania.

Z przeprowadzonego losowania sporządza się protokół, a o wylosowanych numerach list niezwłocznie zawiadamia się zgłaszających i Państwową Komisję Wyborczą (art. 220).

2. Po wylosowaniu numerów list okręgowa komisja wyborcza ustala treść obwieszczenia o zarejestrowanych listach kandydatów, zawierającego informacje o ich numerach, nazwach i skrótach nazw komitetów wyborczych oraz dane o kandydatach zawarte w zgłoszeniach list.

W obwieszczeniu podaje się także treść części A oświadczenia lustracyjnego, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, tych kandydatów, którzy w oświadczeniu wskazali, że pracowali, albo pełnili służbę, albo byli tajnymi współpracownikami organów bezpieczeństwa państwa w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r.

W odniesieniu do kandydatów, którzy przedłożyli informację o uprzednim złożeniu oświadczenia lustracyjnego, treść oświadczenia okręgowa komisja wyborcza ustala, występując z pytaniem do Biura Lustracyjnego Instytutu Pamięci Narodowej — Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Kopię odpowiedzi z Biura Lustracyjnego okręgowa komisja wyborcza przekazuje Państwowej Komisji Wyborczej wraz z dokumentami, o których mowa w pkt III.2 zdanie drugie.

Na obwieszczeniu nie umieszcza się symboli graficznych partii ani komitetów wyborczych.

Obwieszczenie powinno być rozplakatowane najpóźniej w 10. dniu przed dniem wyborów (art. 221 § 2). Jeden egzemplarz obwieszczenia przesyła się niezwłocznie Państwowej Komisji Wyborczej.

V. Zmiany w zarejestrowanych listach kandydatów. Unieważnienie rejestracji list kandydatów

1. Okręgowa komisja wyborcza skreśla z zarejestrowanej listy kandydatów nazwisko kandydata na posła do Parlamentu Europejskiego, który zmarł, utracił prawo wybieralności, złożył komisji na piśmie oświadczenie o wycofaniu zgody na kandydowanie lub, w przypadku obywatela Unii Europejskiej niebędącego obywatelem polskim, złożył nieprawdziwe oświadczenie, że nie został pozbawiony prawa do kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w państwie członkowskim Unii Europejskiej jego pochodzenia (art. 346 § 1).

Uzupełnienie zarejestrowanej listy kandydatów o nowego kandydata może mieć miejsce tylko wtedy, gdy skreślenie nazwiska kandydata nastąpiło wskutek jego śmierci i spowodowało, że na liście tej pozostało mniej niż 5 kandydatów. W takim przypadku komisja powiadamia osobę zgłaszającą tę listę o możliwości zgłoszenia nowego kandydata; zgłoszenie nowego kandydata nie wymaga poparcia podpisami wyborców. Uzupełnienia listy można dokonać najpóźniej 13. dnia przed dniem wyborów (art. 346 § 2 w związku z art. 9 § 2).

Gdy skreślenie nazwiska kandydata z listy nastąpiło z innej przyczyny niż śmierć kandydata lub jeśli lista nie została uzupełniona w terminie, a pozostaje na niej mniej niż 3 kandydatów — komisja unieważnia rejestrację tej listy. Od postanowienia komisji w tej sprawie nie przysługuje środek prawny (art. 346 § 3).

Jeżeli nastąpiło rozwiązanie komitetu wyborczego (art. 101 § 1 i 3), okręgowa komisja unieważnia rejestrację listy tego komitetu. Od postanowienia komisji nie przysługuje środek prawny (art. 222 § 4).

2. Zawiadomienie wyborców o zmianach, o których mowa w pkt 1, następuje w formie obwieszczenia. Jeśli wydrukowanie obwieszczenia przed dniem głosowania jest niemożliwe, należy zapewnić umieszczenie odpowiedniej informacji w lokalach obwodowych komisji wyborczych i, w miarę możliwości, podać ją w formie komunikatu w lokalnej prasie, rozgłośniach radiowych i telewizyjnych. Jeden

egzemplarz obwieszczenia lub informacji przekazuje się niezwłocznie Państwowej Komisji Wyborczej (art. 222 § 5).